

Sygeplejevidenskab.dk
Fag, Disciplin & Fagkundskab

KLINISK
RETNINGSLINJE

Ny opdateret klinisk retningslinje. Center for kliniske retningslinjer (CFKR): 'Klinisk retningslinje for modificeret kost og væske til voksne (+18 år) personer med øvre dysfagi - 2. opdatering'

Anne Marie Beck, klinisk diætist, Ph.d., seniorforsker (Anne.Marie.Beck@regionh.dk), Tina Hansen ergoterapeut, Ph.d., seniorforsker, Annette Kjærsgaard, ergoterapeut, Ph.d., Ingrid Poulsen, sygeplejerske, Ph.d., professor.

Baggrund og formål

"Modificeret væske og kost" er en hyppig anvendt indsats i behandlingen af voksne med øvre dysfagi. Det antages, at modificeret væske og kost er nemmere at kontrollere og transportere i mund og svælg, så det bliver mere effektivt og sikkert at synke. Formålet med retningslinjen var at undersøge, om modificeret væske og kost har større effekt end vanlig behandling, og om modificeret væske og kost kan accepteres af patienter og sundhedsprofessionelle.

Centrale budskaber

På baggrund af en systematisk litteratursøgning og vurdering af kvaliteten af de identificerede studier samt en efterfølgende høringsproces endte retningslinjen med følgende anbefalinger:

Modificeret væske - svag anbefaling

Anvend kun let, moderat eller meget fortykket væske efter omhyggelig undersøgelse og nøje overvejelse samt med personens informerede samtykke. Der er kun fundet studier, der inkluderer voksne personer med øvre dysfagi som følge af demens, Parkinsons sygdom eller hoved-hals-cancer. Årsagen til den svage anbefaling er, at den gavnlige effekt på lungebetændelse er usikker, samt at der er en tendens til vægttab, dehydrering og ringe accept af den fortykkede væske.

God praksisanbefaling

Det er god praksis at udføre systematisk, klinisk udredning og benytte klinisk ræsonnering samt personinddragelse, når modificeret væske overvejes til personer med øvre dysfagi. Derudover bør graden af dysfagi revurderes med passende mellemrum, således at væskekonsistensen kan tilpasses den aktuelle situation.

Modificeret kost - god praksisanbefaling

Det er god praksis i samarbejde med patient/pårørende at overveje at benytte modificeret kost til voksne personer med øvre dysfagi i den akutte fase, i genoptrænings- og rehabiliteringsfasen, samt i den kroniske fase. Overvejelserne bør omfatte diskussion af fordele og ulemper med målgruppen.

Indikatorer for implementering

Arbejdsgruppen peger på, at følgende indikatorer vil kunne anvendes til at vurdere retningslinjens implementering:

Sygeplejevidenskab.dk
Fag, Disciplin & Fagkundskab

KLINISK
RETNINGSLINJE

Under indlæggelse (hospital, genoptræning og rehabilitering)

Indlagte patienter, der har øvre dysfagi, skal tilses af fagperson(er) med kvalifikationer/kompetencer til at vurdere det rette niveau for kost- og drikkekonsistens og ernæringsbehov mindst en gang ugentligt.

Indlagte patienter med øvre dysfagi skal involveres i beslutninger om niveau af kost- og drikkekonsistens, og det skal relateres til deres ernærings- og væskebehov, samt deres ernæringstilstand. Der skal være et udvalg af forskellige smagsvarianter af kost- og drikkekonsistens, så chancen øges, for at patienterne kan vælge efter deres smagspræferencer, hvortil muligheden for sufficient ernærings- og væskeindtag styrkes.

Kost- og drikkekonsistens skal dokumenteres i plejeforløbsplan og genoptræningsplan, f.eks. i forbindelse med ernæringsplaner.

I eget hjem

Personer med øvre dysfagi, der udskrives til kommune og plejehjem, skal indenfor en uge tilses af fagperson(er) med kvalifikationer/kompetencer til at vurdere det rette niveau for kost- og drikkekonsistens.

Personer med øvre dysfagi skal involveres i beslutninger om niveau af kost- og drikkekonsistens. Ved første besøg skal der tages stilling til hyppigheden af opfølgning med henblik på revurdering af funktionsevne.

Kost- og drikkekonsistens skal dokumenteres i døgnplejeplanen eller i andet relevant dokumentationssystem.

Næste skridt

Til optimering af retningslinjens implementering i klinisk praksis afholder arbejdsgruppen og CFKR et webinar i foråret 2024, hvor retningslinjens hovedbudskaber og konsekvenser præsenteres. Webinaret vil herefter være tilgængeligt på CFKR's hjemmeside sammen med retningslinjen.

Læs mere

Hele retningslinjen kan tilgås via QR koden, eller web: <https://cfkr.dk/uncategorized/klinisk-retningslinje-for-modificeret-kost-og-vaeske-til-voksne-18-aar-personer-med-ovvre-dysfagi/>

Tilsvarende nyhed bliver bragt i fagbladet Diætisten

